

ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๗)

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒
(วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘)

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป

ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๗)

ในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก เงื่อนไขและสถานการณ์ภายในประเทศในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะในเชิงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งที่เป็นจุดแข็งและเป็นจุดอ่อนนั้นเมื่อต้องเผชิญและผสมผสานกับปัจจัยภายนอกก็จะส่งผลให้เกิดเป็นโอกาสหรือความเสี่ยงของประเทศในหลายด้าน จึงต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้จุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้บรรลุซึ่งเป้าหมายการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง และประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้การวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดรวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ จะนำไปสู่การกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผลให้เกิดการฉีกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน การดำเนินการมีบูรณาการและเป็นเอกภาพภายใต้การมองภาพอนาคตของประเทศที่เป็นภาพเดียวกัน

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้ ประกอบด้วย เป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกัน รวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะ ซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทาง และวิธีการที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการคือประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑. สภาวะแวดล้อมของการพัฒนา

ด้านความมั่นคงของโลกซึ่งกำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากการปรับดุลอำนาจของสหรัฐฯ เพื่อพยายามคงบทบาทผู้นำโลกไว้และเพื่อคานอิทธิพลและบทบาทของจีนและรัสเซียที่เพิ่มมากขึ้นในเอเชียและยุโรปนั้นน่าจะมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลกในช่วงปี ๒๕๕๘ - ปี ๒๕๗๗ มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ

สำหรับองค์การเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศนั้นองค์การสหประชาชาติจะยังเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการจัดระเบียบความมั่นคงของโลกอยู่ต่อไป แต่ในขณะเดียวกันองค์กรใหม่ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือข้ามภูมิภาคในมิติต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ก็มีแนวโน้มจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น เช่น การรวมตัวของกลุ่ม BRICS (บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้) องค์กรเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) โดยการรวมตัวกันของจีน รัสเซีย และประเทศในเอเชียกลาง และการรวมกลุ่มในรูปแบบความตกลงทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans Pacific Partnership: TPP) ที่สหรัฐฯเป็นผู้มีบทบาทนำ ทั้งนี้องค์กรดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ความร่วมมือระหว่างประเทศต่างภูมิภาคใกล้ชิดยิ่งขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจจะเป็นเครื่องมือของมหาอำนาจในการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจได้เช่นกัน

การก่อการร้ายจะยังเป็นภัยคุกคามของโลก การก่อการร้ายในรูปองค์การจะพัฒนาหลายเป็นการก่อการร้ายโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คนที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกประเทศโดยเป็นการก่อการร้ายโดยคนในพื้นที่ (Homegrown terrorist) เป้าหมายการก่อการร้ายนั้นเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ สถานที่สาธารณะ ระบบขนส่งมวลชน สถาบันบันเทิงหรือแหล่งท่องเที่ยวที่เฝ้าระวังป้องกันได้ยาก โดยที่ผู้ก่อการร้ายสามารถอาศัยความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือรวมทั้งการพัฒนารูปแบบการก่อการร้ายได้มากขึ้น

ขณะที่อาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้น การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน และองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างเสรีภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นจะเอื้อให้สามารถประกอบอาชญากรรมในรูปแบบและช่องทางใหม่ๆ ที่แยบยลมากขึ้น สถานการณ์ที่เป็นความเสี่ยงสูงสุดคือการที่กลุ่มก่อการร้ายกับกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติอาจร่วมมือกันในการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ ๆ และเป็นเครือข่ายที่ซับซ้อนขึ้น ซึ่งจะเป็นภัยคุกคามที่รุนแรงได้มากภายใต้สถานการณ์ที่ในอนาคตนั้นระบบอินเทอร์เน็ตจะเป็นตัวควบคุมหลักในทุกเรื่องทั้งระบบการเงินการธนาคาร การบริหารจัดการของส่วนราชการและภาคธุรกิจต่างๆ ตลอดจนระบบบริการไฟฟ้า ประปา การติดต่อสื่อสาร ระบบการบินและการขนส่งต่าง ๆ รวมทั้งระบบการบัญชาการทางการทหาร ซึ่งหากระบบดังกล่าวถูกโจมตีแล้วจะเกิดความเสียหายร้ายแรงเป็นวงกว้างและเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่อย่างรวดเร็ว สถานการณ์และแนวโน้มดังกล่าวบ่งชี้ว่าประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการเตือนภัยและการบริหารความเสี่ยงที่ดี และประชาชนจะต้องได้รับความรู้ที่สามารถใช้วิจารณ์ญาณได้ดีในสถานการณ์ที่ล่อแหลมและมีความเสี่ยง

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลก ในช่วงระยะ ๑๐ ปีข้างหน้ายังคงเป็นช่วงเวลา เศรษฐกิจโลกได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ ประการแรก ปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ และวิกฤติการณ์ในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นและกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลัง ประการที่สอง การดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยง ให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ ประการที่สาม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศจะส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการในตลาดโลกขยายตัวได้ช้าลงและอัตราการออมลดลงส่งผลต่อปริมาณเงินทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนของโลก ประการที่สี่ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้นขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่และเป็นวงกว้างเช่นที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมยังไม่มีแนวโน้มการก่อตัวที่ชัดเจน แต่ก็มีแนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเปิดโอกาสสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ๆ

ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เศรษฐกิจโลกในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ ในช่วง ๕ ปีก่อนวิกฤติเศรษฐกิจโลก (๒๕๔๖ - ๒๕๕๐)^๑ ขณะที่ระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกยังมีแนวโน้มที่จะผันผวนได้ง่ายจากการปรับทิศทางนโยบายการเงินของประเทศสำคัญๆ อาทิ สหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น รวมทั้งมีความเสี่ยงในด้านฐานะการคลัง หากการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจในประเทศเศรษฐกิจหลักไม่ประสบผลสำเร็จ นอกจากนั้น ราคาสินค้าในตลาดโลกยังไม่มีแนวโน้มที่จะปรับตัวเข้าสู่ระดับสูงสุดที่เคยเกิดขึ้นในช่วงปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ได้ เนื่องจากเศรษฐกิจโลกขยายตัวช้าและกำลังการผลิตในประเทศสำคัญๆ เพิ่มขึ้น แต่ในกลุ่มสินค้าขั้นปฐมที่จำเป็นราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี

^๑ แต่สูงขึ้นจากร้อยละ ๓.๖ ในช่วง ๕ ปีหลังวิกฤติ (๒๕๕๔ - ๒๕๕๘)

ข้างหน้าเพราะจำนวนประชากรโลกเพิ่มขึ้นในขณะที่มีข้อจำกัดด้านที่ดินทำกินและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ที่ตลาดโลกขยายตัวช้าแต่ประเทศต่าง ๆ ขยายกำลังการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิต การแข่งขันในตลาดโลกจะมีความรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกันการลดลงของประชากรไทยในระยะ ๑๐-๑๕ ปีข้างหน้า จะทำให้ขนาดของตลาดในประเทศขยายตัวช้าลง เงื่อนไขดังกล่าวเป็นความเสี่ยงสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวหากประเทศไทยไม่เร่งปรับโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้สัมฤทธิ์ผล

สำหรับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยนั้น ผลของการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับโดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ โดยมีรายได้ประชาชาติต่อหัวเท่ากับ ๔,๓๒๐ ดอลลาร์ สรอ.ต่อหัวต่อปี และล่าสุดในปี ๒๕๕๗ รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๗๓๙^๒ ดอลลาร์ สรอ. ต่อปี โดยที่ฐานการผลิตและบริการมีความหลากหลายมากขึ้น มีลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศกึ่งอุตสาหกรรม ฐานการส่งออกโดยเฉพาะการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นตามลำดับ หลายสาขาการผลิตและบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกมากขึ้นและเป็นฐานรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญ อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ในขณะที่ความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยกับนานาชาติทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศก็มีความก้าวหน้าไปมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้กรอบแผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจ ๓ ฝ่าย (The Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS) และสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) ในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเชื่อมโยง (Connectivity) ระหว่างกันและการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเป็นแนวระเปียงเศรษฐกิจร่วมกันนั้น มีความคืบหน้าเป็นรูปธรรมมากขึ้นอันจะเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนในพื้นที่และเกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่าง ๆ ที่กว้างขวางขึ้น

ฐานเศรษฐกิจที่พัฒนากว้างขวางหลากหลายมากขึ้นส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานมีงานทำเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในปัจจุบันมีจำนวนการจ้างงานรวม ๓๘.๑ ล้านคน จากประชากรวัยแรงงานทั้งหมด ๓๘.๖ ล้านคน และการว่างงานมีอัตราเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ ๑ ปัญหาความยากจนลดลงตามลำดับ จากร้อยละ ๒๐.๐ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี ๒๕๕๖ คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกระดับ โดยที่โอกาสการได้รับการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพที่ดีขึ้นตามลำดับ อาทิ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ที่ ๙ ปี และประชาชนเกือบร้อยละ ๑๐๐ อยู่ภายใต้ระบบประกันสุขภาพประเภทใดประเภทหนึ่งในขณะที่อายุขัยเฉลี่ยยืนยาวขึ้น กลุ่มคนพิการและด้อยโอกาสได้รับความคุ้มครองทางสังคมดีขึ้น เป็นต้น

นอกจากนั้น ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีการปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีขึ้นบนหลักการของการบริหารจัดการที่ดี โดยการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น ในขณะที่การบริหารเศรษฐกิจมหภาคของประเทศก็มีการปรับเปลี่ยนไปในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

^๒ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูล GNI per Capita (GDP per Capita อยู่ที่ ๖,๐๔๑ ดอลลาร์ สรอ. ต่อหัวต่อปี) โดย สศช.

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบนโยบายการเงินที่มีการปรับให้สอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและฐานะการคลังนับว่ามีความมั่นคงมากขึ้น นอกจากนี้ ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง เอื้ออำนวยให้สามารถบริหารความเสี่ยงและดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัว และมีความยืดหยุ่นได้มากขึ้น ในขณะเดียวกันการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้นโดยมุ่งเน้นให้กฎระเบียบ มีความทันสมัย ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันเองของกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอาเปรียบ สร้างบรรยากาศการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวก

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ลักษณะเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับในขณะที่คุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำและการออมไม่เพียงพอรวมทั้งประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่างและทักษะฝีมือ ในขณะที่ผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ระบบเศรษฐกิจมีผลิตภาพการผลิตโดยรวมต่ำและอาศัยการเพิ่มด้านปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก สัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงมากแต่เศรษฐกิจภายในประเทศมีขนาดเล็กเศรษฐกิจไทยจึงอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลิตภาพต่ำและขาดการเพิ่มมูลค่าโดยอาศัยองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอและการวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างคุ้มค่า การพัฒนานวัตกรรมเป็นไปอย่างล่าช้า สำหรับการดำเนินงานภาครัฐก็ยังมีขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และขาดความรับผิดชอบ ปัญหาคอร์รัปชันมีเป็นวงกว้าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำยังมีความล่าช้า ขณะที่ความเหลื่อมล้ำและความแตกแยกในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ท้าทายมาก รวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมืองและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน

ลักษณะเชิงโครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและความเสี่ยงสำคัญต่ออนาคตของประเทศไทยคือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับในขณะที่คุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัยยังต่ำและรายได้ต่อหัวรวมทั้งการออมยังต่ำกว่าระดับที่ทำให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงได้ โครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตส่งผลให้กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นช้าเพียงประมาณร้อยละ ๒.๒ ต่อปีในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗) ซึ่งต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ๑ เท่าตัว และสิงคโปร์ ๕ เท่าตัว ทำให้ความได้เปรียบของประเทศไทยจากค่าแรงราคาถูกในสาขาการผลิตและบริการที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้นหมดไปอย่างรวดเร็ว และเป็นความเสี่ยงที่จะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศเศรษฐกิจใหม่อย่างรวดเร็ว หากไม่สามารถพัฒนายกระดับคุณภาพคนไทยควบคู่ไปกับการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมได้อย่างเห็นผลสัมฤทธิ์ในช่วงเวลา ๓-๕ ปีต่อจากนี้ไป ในขณะที่ประชากรวัยเด็กของไทยก็มีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วและมีพัฒนาการไม่สมวัยซึ่งจะยิ่งกลายเป็นข้อจำกัดที่รุนแรงมากขึ้นต่ออนาคตของการพัฒนาประเทศ ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและการดูแลเพิ่มขึ้นมากโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ผู้มีปัญหาสุขภาพเรื้อรังมีจำนวนมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมี

รายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพและมีการออมต่ำ ทั้งนี้ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๖.๒ ของประชากร) ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๒.๑ ของประชากร) ในปี ๒๕๘๓

สำหรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจยังอ่อนแอหลายด้านและจะเป็นความเสี่ยงสำหรับการพัฒนาให้มีความยั่งยืนไปได้ในระยะยาว โครงสร้างการผลิตของประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนจากฐานเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตเพื่อส่งออกโดยอาศัยการลงทุนจากต่างประเทศเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก โดยอาศัยความได้เปรียบด้านปริมาณแรงงานที่เพียงพอและค่าแรงต่ำรวมทั้งมาตรการจูงใจทางภาษีดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันจึงต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นหลักโดยที่การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเป็นเพราะการพัฒนากำลังคนเพื่ออุตสาหกรรมและเทคโนโลยีและองค์ความรู้ไม่มีความพร้อม การขยายฐานอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมจึงอาศัยความได้เปรียบด้านแรงงานค่าแรงต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากร และความหละหลวมหรือช่องโหว่ด้านกฎระเบียบรวมทั้งมาตรฐานต่าง ๆ เป็นปัจจัยหลักในการผลิตและการบริการต้นทุนต่ำ การแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลกจึงอาศัยการแข่งขันด้านราคาเป็นอำนาจต่อรองหลักเพื่อสร้างรายได้จากการส่งออก

ขณะที่ภาคการเกษตรมีผลิตภาพการผลิตต่ำ การนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพยังมีน้อย ผลผลิตการเกษตรต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก การแก้ปัญหาภาคเกษตรมักดำเนินการด้วยมาตรการระยะสั้นและบิดเบือนกลไกตลาด ยิ่งเมื่อประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนรุนแรงขึ้นและประเทศไทยยังขาดระบบการบริหารจัดการน้ำ ประเทศไทยจึงเผชิญกับความท้าทายในการที่จะสร้างฐานเศรษฐกิจชีวภาพ (bio-bases) และการรักษาฐานการเป็นผู้ส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก รวมถึงมีความเสี่ยงในเรื่องความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศเองทั้งในเรื่องการมีปริมาณที่เพียงพอและการมีระดับราคาที่สามารถเข้าถึงได้สำหรับประชาชนทุกกลุ่ม

สำหรับภาคบริการซึ่งเป็นฐานรายได้ที่มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับสำหรับประเทศไทยนั้นยังอาศัยฐานบริการดั้งเดิมเป็นหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยว โดยที่สาขาการท่องเที่ยวเองก็ยังมีแนวโน้มในเชิงปริมาณแต่ขาดคุณภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง ขณะที่ยังขาดการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาบริการใหม่ ๆ ที่จะเป็นฐานรายได้ใหม่ๆ ที่จะมี ความสำคัญมากขึ้นสำหรับประเทศไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียนและท่ามกลางแรงกดดันรอบด้านที่ประเทศไทยจะต้องปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่ฐานบริการมากขึ้น การเตรียมกำลังคนสำหรับสนับสนุนบริการใหม่ๆ ยังขาดความพร้อม รวมถึงยังต้องยกระดับมาตรฐานการบริการให้เป็นแบรนด์ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ฐานบริการใหม่ ๆ ที่สำคัญสำหรับอนาคตประเทศไทย ได้แก่ การเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพ การให้บริการการศึกษานานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงการเป็นศูนย์ประชุมนานาชาติ การเป็นผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ การเป็นที่ตั้งของบริษัทแม่หรือศูนย์ปฏิบัติการประจำภูมิภาค และบริการด้านการเงิน เป็นต้น

จุดอ่อนเชิงโครงสร้างในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ส่วนหนึ่งสะท้อนถึงความอ่อนด้อยของคุณภาพคนและการขาดการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาในระดับที่เหมาะสมที่ส่งผลให้การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมีความล่าช้าและเป็นข้อจำกัดสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ การเพิ่มคุณภาพสินค้าและบริการ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการ จึงทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกซึ่งความต้องการสินค้ากลุ่มคุณภาพและรูปแบบจูงใจเพิ่มขึ้นเร็วกว่า และหลายกลุ่มประเทศมีความสามารถในการเข้ามาแข่งขันในตลาดกลางและล่างมากขึ้น ในขณะที่ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและกำลังคนกดดันให้ประเทศไทยเองจะต้องมุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพการผลิต

ให้สัมฤทธิ์ผลเพื่อที่จะแข่งขันให้ได้และทำให้คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น ทั้งนี้ในปี ๒๕๕๗ อันดับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยอยู่ที่ ๔๗ และด้านเทคโนโลยีที่ ๔๔ จาก ๖๑ ประเทศที่จัดอันดับโดย International Institute for Management Development (IMD) ดังนั้น ในอนาคตข้างหน้าประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกอย่างรวดเร็วเนื่องจากข้อจำกัดทั้งด้านแรงงานและทรัพยากร ต้นทุนการผลิตในประเทศไทยสูงขึ้นตามต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นเพราะขาดแคลนแรงงานและโครงสร้างประชากรได้เข้าสู่สภาพของสังคมผู้สูงอายุมากขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับต้นทุนวัตถุดิบที่สูงขึ้นเนื่องจากการประกอบธุรกิจ การค้าและการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ผ่านมาใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองมาอย่างต่อเนื่อง โดยที่การบังคับใช้กฎหมายเพื่อการกำกับดูแลขาดประสิทธิภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงถูกใช้และทำลายร่อยหรอเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว การฟื้นฟูและทดแทนมีความล่าช้าไม่ทันการณ์ ขณะที่ต้นทุนด้านบริหารจัดการและโลจิสติกส์ก็สูงขึ้นเนื่องจากการลงทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอและขาดคุณภาพในหลายด้านและในหลายพื้นที่

ปัญหาในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าวเชื่อมโยงใกล้ชิดและสะท้อนปัญหาในเชิงโครงสร้างทางสังคมและการเมืองอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน นั่นคือ การพัฒนาในหลายทศวรรษที่ผ่านมามุ่งขยายฐานกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วโดยที่การพัฒนาทางสังคมมีความล่าช้ากว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพการศึกษา บริการสาธารณสุขและสุขภาพ และโครงสร้างพื้นฐานที่ขาดความครอบคลุมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จึงส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพคนมีความเหลื่อมล้ำกันมากในพื้นที่และกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ดังนั้น โอกาสทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจึงมักกระจุกตัวอยู่ในสังคมเมืองหรือเฉพาะกลุ่มและส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้นอกจากนั้น แรงงานในประเทศส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นลงมา โอกาสทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภาคอุตสาหกรรมและบริการที่ต้องอาศัยพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้และทักษะในระดับสูงจึงกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะเพียงบางกลุ่ม ประกอบกับฐานอุตสาหกรรมและบริการที่อาศัยการใช้แรงงานทักษะต่ำอย่างเข้มข้นมีสัดส่วนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจฐานความรู้และสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าส่วนเพิ่ม และราคาและปริมาณผลผลิตทางการเกษตรมีความผันผวน ดังนั้น ผลตอบแทนของกลุ่มแรงงานทักษะต่ำและเกษตรกรจึงต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ มาก และผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างเจ้าของทุนและแรงงานจึงมีความแตกต่างกันมาก ยิ่งซ้ำเติมรายได้ระหว่างกลุ่มให้เหลื่อมล้ำแตกต่างกันมากขึ้น และเมื่อกลุ่มคนในสังคมเห็นว่าตนเองหรือกลุ่มของตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือโอกาสที่เท่าเทียมในด้านต่าง ๆ อาทิ การเข้าถึงทรัพยากร บริการทางสังคมที่มีคุณภาพ และโอกาสทางการเมือง ก็ส่งผลให้เกิดความแตกแยกในสังคมเกิดการยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องกันมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งการแก้ปัญหาการกระจายรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาโดยมุ่งเน้นการใช้มาตรการด้านอื่น ๆ อาทิ มาตรการทางภาษี มาตรการด้านสวัสดิการต่าง ๆ จึงมิได้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการกระจายความมั่งคั่งไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมได้อย่างยั่งยืนเพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุที่ไม่ใช่รากเหง้าของปัญหาที่แท้จริง

นอกจากนั้น การบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎระเบียบเพื่อจัดการให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบที่เป็นทางการโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ระบบภาษีและระบบการประกันทางสังคมยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ระบบเศรษฐกิจไทยจึงยังเป็นภาคนอกทางการ (informal sector) มากกว่าครึ่งหนึ่ง ขณะที่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นภาคทางการยังขาดการบูรณาการเป็นระบบ การผลักดันขับเคลื่อนการเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการส่งเสริมการลงทุนเพื่อการ

วิจัยและการพัฒนาเพื่อการพัฒนานวัตกรรมจึงยังกระจุกตัวในกลุ่มของผู้ประกอบการรายใหญ่ในภาคทางการ เป็นสำคัญ และการคุ้มครองทางสังคมและโอกาสในการพัฒนาสำหรับแรงงานที่อยู่บนกระบบจึงยังมีจำกัด

ผลกระทบต่อเนื่องจากปัญหาดังกล่าวต่อสภาพสังคมไทยก็คือการที่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มยากจนที่ขาดแคลนที่ดินทำกินและประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเรื้อรัง รวมทั้งต้องเผชิญกับ ภาวะราคาสินค้าเกษตรตกต่ำและผันผวนบ่อยครั้งต้องดิ้นรนย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ ส่งผลให้สถาบัน ครอบครัวและชุมชนอ่อนแอลง เกิดเป็นปัญหาความยากจนในเมือง มาตรฐานและค่านิยมในการดำเนินชีวิต เปลี่ยนไปโดยเน้นในเชิงวัตถุและรายได้ที่เป็นตัวเงิน และการพัฒนาด้านจริยธรรมและคุณธรรมอ่อนด้อยลง อย่างรวดเร็ว จึงนำไปสู่การเกิดปัญหาวิกฤตของสังคมที่คนส่วนใหญ่มีค่านิยมยึดถืออำนาจจากความร่ำรวย วัตถุนิยม บริโภคนิยม ขาดความตระหนักและสำนึกถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและสังคม รากฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยอ่อนแอลง เกิดความรุนแรงในสังคมบ่อยครั้งและการใช้สันติวิธีไม่ได้ผล นอกจากนี้ สถาบันทางสังคมทั้งบ้าน วัด และโรงเรียนมีบทบาทที่อ่อนด้อยลง

ปัญหาในเชิงโครงสร้างในมิติต่าง ๆ ดังกล่าวเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่อิทธิพลทางการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เข้ามาแทรกแซงในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ขณะที่การบริหารราชการแผ่นดินและระบบ ราชการยังขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีการทุจริตและคอร์รัปชันกันอย่างกว้างขวาง ก็ยิ่งส่งผลให้ การดำเนินนโยบายมีความบิดเบือนไปเอื้อประโยชน์ต่อเฉพาะกลุ่มโดยที่การดำเนินนโยบายเพื่อแก้ปัญหาใน เชิงโครงสร้างไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร จึงเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการดำเนิน นโยบายสาธารณะและการให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนไม่ทั่วถึง ประกอบกับมีความล่าช้าในการกระจายอำนาจและการแบ่งความรับผิดชอบสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึง ส่งผลให้การแก้ปัญหาและการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ

โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใสดังกล่าวจะส่งผลให้ ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้น เป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยที่การเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้าและบริการ เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรี ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศ ต่าง ๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน ขณะเดียวกันความเสี่ยงและ ข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรงต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนก็เพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมโลกจึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิ มนุษยชน และกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้น เงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้อง ปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการ เปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่ไปกับการสร้างกลไกเชิงรุกให้จุดแข็งของประเทศเป็น ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ปัญหาและปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ใน ระยะเวลา ๔-๕ ปีต่อจากนี้ไป ประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะติด กับดักอยู่ในระดับกลาง คุณภาพคนโดยเฉลี่ยจะยังต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้น รวมทั้ง ทรัพยากรจะร่อยหรอเสื่อมโทรมลงไปอีก และในที่สุดการพัฒนาประเทศจะไม่สามารถยั่งยืนไปได้ในระยะยาว

นอกจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน และ แนวโน้มบริบทและเงื่อนไขการพัฒนาภายนอกประเทศดังกล่าว ประเทศไทยยังจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงและ ความท้าทายที่เป็นแนวโน้มในระยะยาวหลายประการที่สำคัญ อันประกอบด้วย

ปัจจัยและเงื่อนไขภายในประเทศ ได้แก่ (๑) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา ๑๕ – ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป จะมีนัยยะที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการใช้จ่าย การลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (๒) ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีนัยยะต่อต้นทุนการผลิตและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน (๓) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ที่มีนัยยะต่อการสร้างความสามัคคีสมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุนเพื่อยกระดับบริการทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และ (๔) ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

สำหรับเงื่อนไขภายนอกที่สำคัญและท้าทายต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้าที่สำคัญ ๆ ได้แก่ (๑) กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้และเทคโนโลยี และสินค้าและบริการ (๒) การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบ ในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชีย (๓) การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ แต่มีความเสี่ยงให้เกิดการแย่งชิงแรงงานและเงินทุน (๔) เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะกระทบกับธุรกิจและการดำรงชีวิตของคน (๕) ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และกดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิต การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (๖) น้ำมันมีปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และการผลิตพืชพลังงานทดแทนจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก (๗) ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องและมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๘) การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีและระบอบประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนที่มีความเข้มข้นมากขึ้น

๒. วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข ภายใต้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน

มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล **สังคม** มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ **ชุมชน** มีความเข้มแข็ง **ครอบครัว** มีความอบอุ่น **ประชาชน** มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหารพลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไป ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

วิสัยทัศน์ : สู่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ความมั่นคง

- **การมีความมั่นคงปลอดภัย** จากภัยและการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และ**มีความมั่นคงในทุกมิติ** ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- **ประเทศ** มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มีคนเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- **สังคม** มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ **ชุมชน** มีความเข้มแข็ง **ครอบครัว** มีความอบอุ่น
- **ประชาชน** มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีความมั่นคงของอาหารพลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง

- **ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง** จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- **เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง** สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- **ความสมบูรณ์ในทุน ที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง** ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- **การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ** รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- **การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- **มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน** ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

อนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๗ : ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่.....

เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดย สถาบันหลักของชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคงเป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคม มีความสามัคคีของคนในชาติ มีความสงบและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ และมีระดับรายได้ในกลุ่มประเทศรายได้สูง ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก

ระบบเศรษฐกิจเป็น Trading Nation และฐานเศรษฐกิจดิจิทัล ที่มีการเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ แข่งขันบนฐานการพัฒนา นวัตกรรม และมีฐานการผลิต บริการ และลงทุนที่เชื่อมโยงในอาเซียน เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางเข้าสู่การมีรายได้สูงภายในปี ๒๕๗๗ โดย

- **ภาคเกษตร** พัฒนามุ่งสู่ความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารและเป็นฐานการผลิต bio-bases ที่สำคัญ และผลิตภาพการผลิตสูง
- **ภาคอุตสาหกรรม** ยกระดับศักยภาพฐานอุตสาหกรรมเดิม พัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการลงทุนในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนและศูนย์ทดสอบและวิจัยพัฒนารถยนต์และชิ้นส่วนของเอเชีย ศูนย์กลางการผลิตพลังงาน/วัสดุชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมดิจิทัล เป็นต้น
- **ภาคบริการ** ยกระดับศักยภาพ/คุณภาพธุรกิจบริการเดิม และส่งเสริมธุรกิจบริการอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการให้บริการของภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน เมืองหลวงแห่งการท่องเที่ยวและบริการของอาเซียน ศูนย์บริการทางการเงิน การศึกษานานาชาติ และบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น
- **วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจ** ฐานวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศ

คนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบ เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนสังคม

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย อัตราความยากจนต่ำ มีการกระจายโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรการสร้างฐานอาชีพ บริการทางสังคมที่มีคุณภาพ และกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง โดยที่ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การบริหารภาครัฐ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรมและประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น

๓. ยุทธศาสตร์ชาติ

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างบูรณาการ และสร้างความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกันและเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุนิยามทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่ต้องการให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ยุทธศาสตร์ชาติจึงประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุนิยามทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

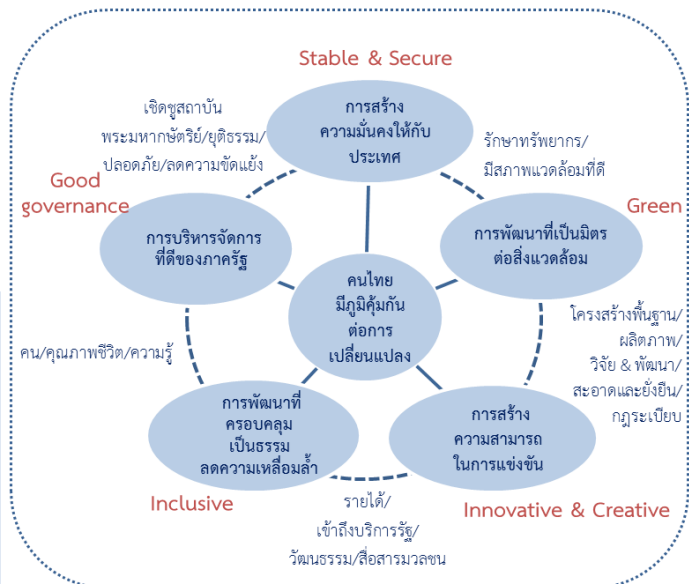
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขภายใต้หลัก

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงหลุดพ้นจากรายได้ปานกลาง และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

๖ ยุทธศาสตร์หลัก

- ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๓.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ความมั่นคงเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในทุกมิติ โดยเฉพาะการเจริญเติบโตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นของนานาชาติในด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว และความสงบสุขของสังคมโดยรวม ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ ลด/ป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก และสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลก จึงมีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๓.๑.๒ ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศ/พัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายอำนาจ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

๓.๑.๓ ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นการเสริมสร้างกระบวนการสันติสุขและแนวทางสันติวิธี ขจัดความขัดแย้ง ลดความรุนแรง และพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนตามแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

๓.๑.๔ บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล โดยพัฒนาความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการพัฒนาการก่อการร้าย โดยร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียน พัฒนาพื้นที่ชายแดนและชายฝั่งทะเล พื้นที่ศักยภาพตรวจคนเข้าเมือง เสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมเร่งรัดจัดทำหลักเขตแดน แก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อน และปัญหาการลักลอบเข้าเมืองทั้งระบบ

๓.๑.๕ พัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ รักษาคุณภาพของความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ ภัยก่อการร้าย และเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

๓.๑.๖ พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการฉีกกำลังป้องกันประเทศและกองทัพ พัฒนาโครงสร้างกำลังและยุทธโธปกรณ์ที่เหมาะสม พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ พร้อมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการรักษาสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ

๓.๑.๗ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยมีการบริหารจัดการในแนวทางที่มีการจัดลำดับความสำคัญและเสริมหนุนต่อกัน

๓.๑.๘ ปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น กำหนดการบริหารจัดการที่ครบวงจรและยั่งยืน /พัฒนาปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินงาน และให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๓.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง จำเป็นต้องเพิ่มอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ที่ร้อยละ ๕.๐ - ๖.๐ ต่อปี ในอีก ๑๕ ปี และรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒,๔๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อปี ต้องมุ่งเน้นการยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ดังนั้น ประเทศต้องมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๓.๒.๑ **สมรรถนะทางเศรษฐกิจ** การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาวยังคงต้องก้าวผ่านความเสี่ยงในระยะสั้นที่ต้องเผชิญ อาทิ เศรษฐกิจโลกยังฟื้นตัวล่าช้า การเปลี่ยนแปลงทางการเงินในตลาดโลก และการเปลี่ยนแปลงของราคาพลังงาน เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องสร้างความแข็งแกร่งของปัจจัยพื้นฐานทุกด้านและการบริหารเศรษฐกิจมหภาคที่เหมาะสม เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากฐานเศรษฐกิจภายในประเทศ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ดังนี้

(๑) **รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น** โดยดำเนินนโยบายการคลังและการเงินให้มีความสอดคล้องกัน รักษาวินัยการเงินการคลังและเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างความเชื่อมั่นในต่างประเทศโดยการเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการ พัฒนาระบบการเงินของประเทศให้มี

ประสิทธิภาพและสามารถให้บริการประชาชนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน

(๒) **ส่งเสริมการค้าและการลงทุน** ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเฉพาะ และยุทธศาสตร์จังหวัดที่สะท้อนความต้องการและ ศักยภาพของพื้นที่ และให้อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

(๓) **พัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้า** เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้า โดยใช้ ฐานเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนานวัตกรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำธุรกิจของผู้ประกอบการทั้งด้าน การผลิต การบริการ การค้า การลงทุน และกิจกรรมโลจิสติกส์ รวมทั้งจัดอุปสรรคและอำนวยความสะดวก ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้าน โครงสร้างและระบบ (Hardware) เช่น การปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ การเงิน และ ศุลกากร ด้านปัจจัยสนับสนุน (Software) เช่น การปรับกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ การค้า และการลงทุน ด้านบุคลากร (Peopleware) โดยการพัฒนาผู้ประกอบการและแรงงานให้มีองค์ความรู้และ ทักษะฝีมือแรงงาน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ

๓.๒.๒ **การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ** ประเทศไทยมีฐานการผลิตที่หลากหลายที่ สามารถพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นและเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญมากขึ้นได้ นอกจากนี้จะต้องพิจารณาสร้าง ฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

(๑) **เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน** โดยฟื้นฟูดูแลรักษา ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน และจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพโดยให้ เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนทั้งผิวดินและใต้ดิน ให้เพียงพอกับ ความต้องการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน และการเข้าถึงปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สร้างความมั่นคงด้านที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อย และจัดทำพระราชบัญญัติคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรที่มั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร

(๒) **เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร** โดยอาศัยองค์ความรู้ ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและ การตลาด จัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ส่งเสริมการทำเกษตร เป็นแปลงใหญ่ มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับภูมิสังคมทดแทนแรงงาน และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตการเกษตรโดย ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรและชุมชน รวมทั้งพัฒนา เทคโนโลยีการผลิตให้ได้ผลผลิตสูงมีคุณภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สร้างระบบเตือนภัย การเกษตร พัฒนาระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัย เป็นที่ยอมรับทั้ง ภายในประเทศ เอเชียและในระดับสากล

(๓) **ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่รูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง** โดยปรับระบบการผลิตการเกษตรให้ สามารถพึ่งตนเองได้ เช่น เกษตรที่ปลอดภัย เกษตรทฤษฎีใหม่ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ และเกษตรธรรมชาติ เป็นต้น และพัฒนาสหกรณ์การเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรสมาชิกและชุมชนในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตรกรรมและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร รวมทั้งสร้างอำนาจ

ต่อรอง และโอกาสในการพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อยและชุมชนในทุกพื้นที่ ตลอดจนสร้างความ เป็นธรรมด้านราคาและเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตผลการเกษตรให้มากขึ้น แทนการจำหน่ายวัตถุดิบที่มีมูลค่าต่ำ รวมถึงในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความ ยั่งยืน

(๔) **พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้และ** ความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ โดยพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารทั้งระบบครบวงจร โดยให้ความสำคัญ กับการพัฒนากลุ่มสินค้าเกษตรที่สร้างความมั่นคงอาหารและสร้างรายได้จากการส่งออก เช่น ข้าวและ ผลิตภัณฑ์ ยางพาราและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จาก เนื้อไก่ กุ้งและผลิตภัณฑ์ อาหารสำเร็จรูปพร้อมทานและเครื่องปรุง ผักและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น กลุ่มสินค้า เกษตรที่มีโอกาสด้านการตลาด เช่น ผลไม้สด ผลไม้เมืองร้อนอบแห้ง ไม้ยาง (เฟอร์นิเจอร์) และสินค้าเกษตร อินทรีย์ เป็นต้น และกลุ่มสินค้าที่ต้องปรับโครงสร้างการผลิต เช่น ปาล์มน้ำมัน ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หอม กระเทียม และมันฝรั่ง เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงธุรกิจตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยให้ เกษตรกรมีการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการมากขึ้น และมีการทำการเกษตรแบบพันธสัญญาที่เป็นธรรมแทนการ ผลิตแบบอิสระที่มีความเสี่ยงด้านราคา

(๕) **พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy)** พัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกที่มีศักยภาพสูง โดยจะผลักดันไทยเป็นฐานการผลิตและการส่งออกระยะยาวและ ขึ้นส่วน พร้อมทั้งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาผลิตภัณฑ์เฉพาะ พัฒนา เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และบุคลากรและเทคโนโลยีการผลิต ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการไทย นอกจากนี้ จะพัฒนาไทยให้เป็นฐานการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าที่มีความละเอียดสูง และการ ส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญพร้อมทั้งมีตราสินค้าเป็นของไทยและเป็นที่ยอมรับในเอเชีย รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในอนาคต เช่น อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมที่เน้นการออกแบบ อุตสาหกรรมสื่อดิจิทัล อุตสาหกรรมสมุนไพรและสุขภาพ เป็นต้น

(๖) **สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว** เน้นพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยพัฒนาการท่องเที่ยว และผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยว วิถีไทย และการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บนพื้นฐานของเอกลักษณ์ความเป็นไทย เพื่อ ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการกระจายรายได้สู่ระดับพื้นที่/ ชุมชน โดยจะให้ความสำคัญกับการตลาด การดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อการท่องเที่ยว และสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ และ พัฒนาท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม เชื่อมโยงสินค้า OTOP กับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพและสปา

(๗) **ผลักดันประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ** พัฒนาไทยเป็น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน เพื่อสร้างรายได้ แล้วนำไปยกระดับคุณภาพบริการเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านบริการด้านสุขภาพ (Health Services) โดยเฉพาะในโรงพยาบาลเอกชนที่มีความพร้อม และส่งเสริมและพัฒนาสถานบริการสุขภาพ (Wellness Health) เช่น สปา และนวดแผนไทย เป็นต้น รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการผลิตยาสมุนไพรและ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ได้มาตรฐานและส่งเสริมการตลาดในเชิงรุก ตลอดจนพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษา วิชาการ และงานวิจัยด้านการแพทย์ของภูมิภาค

(๘) **ส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ** มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ โดยส่งเสริมการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการ รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ และการขยายตลาดออกสู่ต่างประเทศ เพื่อสนองตอบต่อกระแสความต้องการของตลาดโลก เช่น ธุรกิจการจัดประชุมและแสดงนิทรรศการ (MICE) ธุรกิจภาพยนตร์ ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจบริการการศึกษานานาชาติ ธุรกิจต่อเรือและซ่อมเรือ ธุรกิจเรือสำราญ และเรือยอร์ช บริการด้านโลจิสติกส์ การเงิน และการเป็นศูนย์ปฏิบัติการประจำภูมิภาค เป็นต้น

๓.๒.๓ **พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน** ผลจากการวิเคราะห์ของทั้ง World Economic Forum (WEF) และ International Institute for Management Development (IMD) พบว่า ศักยภาพของผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่เมื่อเทียบกับต่างประเทศยังไม่สูง จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน โดยมีแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) **พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย** ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการรูปแบบใหม่ให้มีจุดเด่น และสามารถต่อยอดด้วยความคิดและนวัตกรรม รวมทั้งสร้างรายได้เปรียบจากความหลากหลายและเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมและความเป็นไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ไลฟ์สไตล์ และก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตลอดจนส่งเสริมสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งรวบรวมและศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เพื่อสนองตอบผู้บริโภคทุกระดับ และรณรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญในการสร้างเครื่องหมายการค้าของตนเอง และสร้างภาพลักษณ์สินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก

(๒) **พัฒนาและยกระดับผลิตภาพแรงงาน** เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มสมรรถนะของแรงงาน พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต มีการสร้างหลักประกันที่มั่นคงให้กับแรงงาน ตลอดจนการบริหารจัดการดูแลแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน เพื่อให้สามารถตอบสนองการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของประเทศในอนาคต

(๓) **พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล** ให้มีการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ที่เข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วยการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน อาทิ พัฒนาและยกระดับผู้ผลิต ผู้รับช่วงผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมให้เติบโตอย่างสมดุลตามศักยภาพของพื้นที่ ด้วยการกำหนดธุรกิจที่มีศักยภาพและเชื่อมเครือข่ายธุรกิจและเกษตรกร ในแต่ละพื้นที่ เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุน SMEs ที่มีศักยภาพขยายการลงทุนไปในต่างประเทศ

(๔) **ยกระดับศักยภาพของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ไทยให้ก้าวไกลสู่สากล** เป็นช่องทางในการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยจะปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจาก “การพัฒนานำตลาด” มาเป็น “ตลาดนำการพัฒนา” โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ **หนึ่ง** การส่งเสริม

OTOP ตามกลุ่ม (Segment) ได้แก่ **กลุ่มดาวเด่น** จะให้ความสำคัญกับพัฒนามาตรฐานสู่สากลและการสร้างแบรนด์ **กลุ่มเอกลักษณ์** เน้นเสริมสร้างจุดเด่นและความต่างที่ตรงใจลูกค้าและสร้างแบรนด์ และ **กลุ่มพัฒนา** เพื่อเข้าสู่ตลาดแข่งขันเน้นการเพิ่มผลผลิต ยกกระดับมาตรฐานและขยายตลาด กลุ่มสุดท้าย คือ **กลุ่มปรับตัว** เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตจะเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และทักษะ ตลอดจนขยายตลาดและค้นหาความเก่ง **สอง** การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนโครงการ OTOP ด้วยการปรับโครงสร้างคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติให้สอดคล้องกับการส่งเสริมตามกลุ่มและทบทวนหลักเกณฑ์การประเมินระดับผลิตภัณฑ์และการคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP รวมทั้งตั้งศูนย์กลางสนับสนุน OTOP

(๕) **พัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร** เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และกลุ่มประชาชน/เกษตรกรในชุมชน ให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งให้สามารถพึ่งพาตนเอง โดยในส่วนของวิสาหกิจชุมชน จะเน้นการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ สร้างเครือข่ายตลาด จัดตั้งกองทุนวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ในการประกอบวิสาหกิจชุมชน และเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการพัฒนาสถาบันเกษตรกร เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น จะให้ความสำคัญกับเพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงระบบการผลิตกับตลาด ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสหกรณ์เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชุมชน รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการสหกรณ์วิถีชีวิตประชาชนนอกระบบการศึกษา

๓.๒.๔ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง โดย

(๑) **เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน** พัฒนาเป็นฐานการผลิตใหม่ กระจายกิจกรรมเศรษฐกิจและความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการผลิตร่วมและช่องทางการตลาดร่วมกัน

(๒) **พื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก** พัฒนาเป็นฐานการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสูง มีบริการทันสมัย ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

(๓) **พื้นที่เมืองศูนย์กลางความเจริญ** พัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่และปลอดภัย ใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีผังเมืองที่เหมาะสมเกื้อกูลต่อการดำรงชีวิตของชุมชนและการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอนาคต มีระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองและเชื่อมโยงเมืองศูนย์กลางความเจริญทั่วประเทศ ยกย่องการบริหารจัดการและรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถสูง

๓.๒.๕ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดย

(๑) **ด้านการขนส่ง** ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งสินค้าทางถนนสู่การขนส่งที่ต้นทุนต่ำ รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่งไปสู่เมืองศูนย์กลางของภูมิภาคทั่วประเทศ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาอุตสาหกรรมระบบรางและอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงอากาศยานและการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน เพื่อสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศ

(๒) **ด้านความมั่นคงทางพลังงาน** พัฒนาให้มีความมั่นคงในราคาที่เหมาะสม โดยกระจายประเภทของเชื้อเพลิง ส่งเสริมพลังงานทดแทนตามศักยภาพรายพื้นที่ อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านพลังงาน พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และนำไปสู่การสร้าง

อุตสาหกรรมที่จะเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ รวมทั้งเชื่อมโยงแหล่งพลังงานกับประเทศในอาเซียน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางซื้อขายพลังงานในภูมิภาค

(๓) **ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)** เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ทันสมัยและกระจายทั่วถึง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญระดับมาตรฐานสากล เพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรม ICT และใช้ ICT ในการสร้างนวัตกรรมบริการภาครัฐแบบบูรณาการ ประยุกต์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต การศึกษา และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(๔) **การวิจัยและพัฒนา** มีเป้าหมายที่เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ โดยมีสัดส่วนรัฐต่อเอกชน ๒๐:๘๐ โดยบูรณาการงานวิจัยระหว่างหน่วยงานวิจัยหลักของประเทศ และสนับสนุนวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน อาหารแปรรูป และสุขภาพและชีวเวชศาสตร์ อากาศยาน และผลิตภัณฑ์ไบโอเบส รวมทั้งงานวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม นอกจากนี้ จะเพิ่มจำนวนบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาเป็น ๗๐ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เช่น พัฒนานักวิจัยและสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคการผลิตและบริการ เป็นต้น

๓.๒.๖ **การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก** เพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทนำในภูมิภาคและเวทีโลก และสนับสนุนให้เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่พลังอำนาจทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียกำลังเพิ่มขึ้น โดย

(๑) สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี และต่อยอดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การพัฒนาสังคมและความมั่นคงกับประเทศยุทธศาสตร์และประเทศในอนุภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความมั่นคง ในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และในระดับโลก เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนร่วมกันในทุกมิติ

(๒) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การให้บริการทางการศึกษา การให้บริการด้านการเงิน การให้บริการด้านสุขภาพ การให้บริการด้านโลจิสติกส์ และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนและผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศ

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันภัยในทุกรูปแบบ

(๔) ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้ประสานประโยชน์ในการเชื่อมโยงและสร้างความสมดุลของความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจต่างๆ และแก้ไขปัญหาความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาค โดยการดำรงความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมการขยายความร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคและภูมิภาคกับประเทศนอกภูมิภาคบนหลักของการรักษาคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มมหาอำนาจต่าง ๆ

(๕) เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในองค์การระหว่างประเทศในการผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคอื่น ๆ และให้ความ

ช่วยเหลือทั้งในด้านการเงินและทางเทคนิคกับประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาด้านความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์

(๖) สนับสนุนการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี และส่งเสริมการค้ากับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน (Intra-Regional Trade) มากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดท่าทีเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้ว ตลอดจนใช้โอกาสจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน รวมทั้งวางแนวทางป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

(๗) สร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ และให้ความรู้ความเข้าใจด้านการต่างประเทศและผลประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาประเทศต่อภาคส่วนต่าง ๆ และสาธารณชนไทย รวมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดีและศักยภาพทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย

๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยภายใต้สภาวะแวดล้อมประเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ส่งผลให้ต้องพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ สามารถปรับตัวในสภาวะการเปลี่ยนแปลง บริหารความเสี่ยง และใช้ศักยภาพโอกาสได้เต็มตามกำลังความสามารถที่พร้อมรับการพัฒนาที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยคนไทยที่พึงปรารถนาในอนาคตจะต้องมีศักยภาพเพียงพอในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง เข้มแข็ง อบอุ่น สมาชิกทุกคนในครอบครัวรู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เป็นครอบครัวที่มั่นคงด้วยความอยู่ดีมีสุข มีความเอื้ออาทรในครอบครัว และเป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนสังคม โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๓.๓.๑ **การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ** โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในครรภ์และต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต **ช่วงการตั้งครรภ์/ แรกเกิด /ปฐมวัย** ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน **วัยเรียน** มีทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ **วัยรุ่น/นักศึกษา** ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศ และมีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม **วัยแรงงาน** ให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานตามหลักการการทำงานที่มีคุณค่าเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ **วัยผู้สูงอายุ** ให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีความสุข มีรายได้พอเพียงในการดำรงชีวิต มีงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีหลักประกันทางสุขภาพ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ชีวิต รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเสริม พื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเป็นพลังที่มีคุณค่าของสังคม

๓.๓.๒ **การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ** โดยการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารจัดการการศึกษาในทุกกระดับ จัดโครงสร้างจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูผู้สอน พัฒนาระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งให้มีการปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๓.๓.๓ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี โดยมุ่งเน้นการป้องกันและควบคุมปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ การส่งเสริมรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สนับสนุนการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี การสร้างและเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการกีฬาเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย ตลอดจนส่งเสริมการให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

๓.๓.๔ การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยเสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะ วางรากฐานการพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการสร้างค่านิยมหลักของไทยให้สมาชิกในครอบครัว การสร้างความอบอุ่นและความมั่นคงให้ครอบครัว และการสร้างความสมดุลระหว่างการทำงาน การใช้ชีวิตส่วนตัวและครอบครัว

๓.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

การพัฒนาที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในหลายมิติ รายได้มีความแตกต่างกันมากในระหว่างกลุ่ม โอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร กระบวนการยุติธรรม และบริการสาธารณะที่มีความแตกต่างกันและขาดความเป็นธรรม โดยเฉพาะในระหว่างภูมิภาคและระหว่างพื้นที่ต่างๆ มาโดยตลอด และเป็นสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ปรับเปลี่ยนจากสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม เป็นสังคมที่คนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๓.๔.๑ การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม กระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรมทั้งในด้านบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ฐานทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส ความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เช่น อาชีพ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต การปฏิรูปที่ดินและการถือครองที่ดิน และการได้รับบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง การสร้างหลักประกันทางรายได้ให้กับแรงงานนอกระบบที่มีรายได้น้อย การจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันโดยมีแนวทางร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

๓.๔.๒ การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ โดยบูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ๓ กองทุน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำในระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ พัฒนาการบริหารจัดการระบบสุขภาพด้วยการมีและใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรด้านสาธารณสุข การส่งเสริมการอภิบาลระบบสุขภาพในลักษณะเครือข่ายที่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การสนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาระบบบริการที่มีการลงทุนและใช้ทรัพยากรร่วมกัน การส่งเสริม

การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ และการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

๓.๔.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
โดยเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส อาทิ ระบบผังเมืองและที่อยู่อาศัย การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง การจัดการพื้นที่สาธารณะที่มีความปลอดภัยและเข้าถึงได้ง่าย สำหรับประชาชนทุกกลุ่ม การให้บริการทางสังคม ตลอดจนการพัฒนา นวัตกรรมในการใช้ชีวิตประจำวัน สำหรับผู้สูงอายุ

๓.๔.๔ การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูตทางวัฒนธรรม และความเข้มแข็งของชุมชน โดยการฟื้นฟูบทบาทสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา การธำรงรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เพื่อเป็นฐานรากที่เข้มแข็งในสังคมท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การบริหารจัดการทูตทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่า สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน บนพื้นฐานที่มีการจัดการทุนในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ทั้งทุนทางทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

๓.๔.๕ การพัฒนาสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนา ส่งเสริมจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ให้ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักวิชาชีพที่ดีและรับผิดชอบต่อสังคม มีการปรับปรุงระบบตรวจสอบสื่อ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และพัฒนาภาคประชาชนให้มีความรู้เท่าทันสื่อโดยเฉพาะสื่อออนไลน์

๓.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ทำให้มีการบูรณาการท่าสาย และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพของระบบนิเวศ รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ ขยะและของเสียอันตราย ขณะที่ขีดความสามารถและเครื่องมือในการบริหารจัดการทั้งในรูปของการบังคับควบคุม และการให้สิ่งจูงใจ ยังไม่สามารถที่จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดปริมาณของเสียลง ส่งผลให้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง ในขณะที่ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญยิ่งในมิติของการพัฒนาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น ทั้งอุทกภัย และภัยแล้ง สร้างความเสียหายทั้งต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อนและเข้มข้นมากขึ้นจากมาตรการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการค้าและการลงทุน สภาวะดังกล่าวนำไปสู่การแย่งชิงทรัพยากร ความขัดแย้งระหว่างรัฐและประชาชนและระหว่างประชาชนที่รุนแรงมากขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ ปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการบริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ลดการใช้พลังงาน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานและสนับสนุนให้ประเทศมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ (๑๒๘ ล้านไร่) และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๓.๕.๑ **จัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ** ดำเนินการปกป้องรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชุมชน และป่าชายเลน ดำเนินการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด เร่งรัดการปลูกป่าโดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ กำหนดพื้นที่ราบเชิงเขาเป็นแนวกันชน ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจที่มีระบบการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้ โดยจัดทำแนวเขตให้เกิดความชัดเจน นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และส่งเสริมแนวทางประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ วางระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓.๕.๒ **วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ** ทั้งช่วงต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำ โดยขุดลอกร่องน้ำและแหล่งน้ำ เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ควบคู่กับกับแผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และการพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และการเตือนภัย และแผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ตลอดจนการปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

๓.๕.๓ **พัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** ในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมุ่งเน้นการลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้า เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคการคมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม และอาคาร ส่งเสริมการผลิตพลังงานสะอาด นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบ และสร้างกลไกให้ทุกภาคส่วนใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาและการประหยัดพลังงานอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

๓.๕.๔ **พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** โดยพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมหนาแน่นให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนิเวศต้นแบบ มีการบริหารจัดการวัตถุดิบและของเสียอย่างเป็นระบบครบวงจร การรวมกลุ่มของกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีกลไกเพื่อดูแลและประสานการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ บรรลุให้เป็นแผนพัฒนาของจังหวัดและพื้นที่ ปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนา สำหรับการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการเพิ่มศักยภาพเมืองด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม สนับสนุนการเปลี่ยนของเสียให้เป็นพลังงานด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดสารพิษอันตราย เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและเก็บกักคาร์บอน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาในเมืองหลักของประเทศ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน ซึ่งเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนมีหลายรูปแบบ เช่น เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว เมืองคาร์บอนต่ำ และเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เป็นต้น

๓.๕.๕ **การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** โดยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคการผลิตและการดำรงชีวิตประจำวัน เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร องค์กร และเครื่องมือในการบริหารจัดการ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ป้องกัน ฝาระวังและเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด ส่งเสริมการทำแผน

บริหารความต่อเนื่องของธุรกิจ โดยมีกลไกการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และให้ข้อมูลอันจำเป็น เพื่อให้ทุกภาคี โดยเฉพาะชุมชนและประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้มากที่สุด

๓.๕.๖ ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดลอม เพื่อส่งเสริมให้เกิด การลงทุนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิต การบริโภค และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดลอม เพื่อประหยัดการใช้ทรัพยากรฯ ให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพมากที่สุด และลดของเสีย อันจะช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอม โดยจัดให้มีระบบภาษีสิ่งแวดลอม ได้แก่ ภาษีการปล่อยมลพิษและภาษีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กำหนดค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษและภาษีผลิตภัณท์และค่าธรรมเนียมผลิตภัณท์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดลอม พัฒนาระบบการวางเงินประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดลอม ปรับปรุงโครงสร้างภาษีเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทางเลือกและอนุรักษ์สิ่งแวดลอม ทบทวนนโยบายการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงมูลค่าที่แท้จริงที่ได้คิดรวมค่าเสียโอกาสและมูลค่าในอนาคต เพื่อปรับปรุงระบบภาษีและค่าสัมปทานส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดลอม รวมทั้งการปรับปรุงระบบ โครงสร้าง องค์กร กลไก กระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย ในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดลอมให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เน้นหลักการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีขีดสมรรถนะสูง ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีกฎหมายที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีความคุ้มค่า โปร่งใส และเกิดความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ และสอดคล้องกับทิศทางและบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก จำเป็นต้องมีกรอบแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๓.๖.๑ การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ ด้านรายได้จำเป็นต้องปฏิรูประบบภาษีทั้งระบบ เพื่อเพิ่มรายได้ของภาครัฐและเป็นเครื่องมือในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการปรับปรุงโครงสร้างภาษี อัตราภาษี ระบบการจัดเก็บ รวมถึงการพิจารณาเพิ่มภาษีประเภทใหม่หรือแหล่งรายได้อื่นที่มีใช้ภาษีให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทางด้านรายจ่ายจะต้องมีการปฏิรูประบบการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และจัดให้มีกฎหมายที่เป็นกรอบในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ มีการจัดท่างบประมาณระยะปานกลางและระยะยาว เพื่อเป็นกรอบในการวางแผนงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐ และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการจัดทำงบประมาณโดยยึดพื้นที่และประเด็นการพัฒนาที่สำคัญเป็นตัวตั้ง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดท่างบประมาณได้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของและติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

๓.๖.๒ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่าและรองรับกับสภาพแวดลอมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น โดยทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม ยุบเลิกงานที่ไม่มีความจำเป็น ถ่ายโอนงานให้ภาคส่วนอื่น ได้แก่ ภาคเอกชน ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชนรับไปดำเนินงาน แทน จัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบ พัฒนาและปรับระบบวิธีการ

ปฏิบัติราชการให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ นำเทคโนโลยีและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้เพื่อลดงบประมาณรายจ่ายด้านบุคลากรมา และเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพในการปฏิบัติราชการและเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ พัฒนาให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถบูรณาการการทำงานภายในหน่วยงานและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ตอบสนองความต้องการของประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน

๓.๖.๓ การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ โดยวางระบบบริหารงานแบบบูรณาการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวง ยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งแผนพัฒนาอำเภอ ชุมชน ท้องถิ่นและหมู่บ้าน กำหนดบทบาทภารกิจให้มีความชัดเจนว่าหน่วยงานได้รับผิดชอบในเรื่องหรือกิจกรรมใด

(๑) พัฒนารูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐในระดับต่างๆ ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการยึดพื้นที่เป็นหลักเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประสานสัมพันธ์กันในการปฏิบัติราชการและการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า ไม่ซ้ำซ้อน และปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้เป็นแบบยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง รวมทั้งวางเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณให้กระทรวง/กรม ต้องสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดในสัดส่วนวงเงินงบประมาณที่เหมาะสม

(๒) พัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน การจัดทำตัวชี้วัดร่วมระหว่างกระทรวงและจังหวัด การจัดทำข้อตกลงหรือสัญญาแผนงาน/โครงการและลงนามร่วมกัน การส่งเสริมให้ อปท. ร่วมกลุ่มกันจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบสหการ เป็นต้น

๓.๖.๔ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ โดยวางแผนกำลังคนเชิงยุทธศาสตร์ ให้มีความเหมาะสม ไม่เป็นภาระต่องบประมาณประเทศ

(๑) สรรหา และจูงใจให้คนรุ่นใหม่ที่มีขีดสมรรถนะสูงเข้ามาสู่ระบบราชการไทย ทบทุนและปรับเปลี่ยนระบบค่าตอบแทนที่มีความเหลื่อมล้ำของแต่ละหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน พัฒนาศักยภาพภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ ปรับกระบวนการคัดเลือก วัฒนธรรม ค่านิยมของบุคลากรภาครัฐให้ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่บุคลากรภาครัฐทุกระดับอย่างจริงจัง

(๒) เสริมสร้างระบบคุณธรรมและวางมาตรการที่เหมาะสมในการแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรภาครัฐ เช่น ปรับปรุงระบบสรรหา คัดเลือก และกลั่นกรองบุคลากรภาครัฐทุกระดับในการแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงต้องคำนึงถึงความดีงาม ความมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาด้วย

๓.๖.๕ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชน และเครือข่ายต่างๆ สอดส่องเฝ้าระวัง ตรวจสอบ หรือต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐ วางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้

การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ถูกขัดขวาง รวมทั้งการพัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะและผู้ตรวจสอบอิสระจากภายนอก ที่ผ่านการฝึกอบรมเข้ามาดำเนินการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ

๓.๖.๖ **การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ** เป็นการพัฒนางานบริการของหน่วยงานภาครัฐสู่ความเป็นเลิศ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทั้งประชาชนและนักธุรกิจเอกชน ตลอดช่วงชีวิต โดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาศูนย์กลางการให้บริการประชาชนด้วยระบบ e-Service อย่างเหมาะสม จัดทำฐานข้อมูลงานบริการที่มีประสิทธิภาพ ผู้รับบริการทุกคนสามารถเข้าถึงงานบริการภาครัฐได้ง่าย สะดวก และหลากหลายรูปแบบตามความต้องการ เช่น การให้บริการ ณ จุดให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์บริการร่วม การจัดให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์จากประชาชน การให้บริการผ่านระบบโทรศัพท์ การให้บริการ Online ผ่านทางเว็บไซต์ และการให้บริการผ่านโปรแกรมประยุกต์บนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยสนับสนุนพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน ยกกระดับประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถให้บริการเชิงรุกทั้งในเรื่องของการให้ข้อมูล การทำธุรกรรมกับหน่วยงานภาครัฐผ่านระบบ digital service และการให้บริการตลอดช่วงชีวิตเพื่อนำไปสู่การจัดทำ Web Portal ของงานบริการภาครัฐที่เชื่อมโยงกับระบบ digital service ของหน่วยงานต่างๆ ในอนาคต

๓.๖.๗ **การปรับปรุงแก้ไข และยกเลิกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่ล้าสมัย** เป็นอุปสรรค ไม่เป็นธรรม ไม่สอดคล้อง และไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การประกอบธุรกิจ ข้อตกลงระหว่างประเทศและการแข่งขันระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่สร้างภาระให้กับประชาชน หรือเปิดช่องให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งการออกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับใหม่ในระยะต่อไปจะต้องมีการพิจารณาและตรวจสอบความจำเป็นก่อนการออกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับดังกล่าว เพิ่มศักยภาพหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนและประชาชนได้ตามหลักเกณฑ์ที่จะเปิดกว้างขึ้น และเพิ่มศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานทางกฎหมายเข้ามามีส่วนให้ความรู้และเสริมศักยภาพทางกฎหมายมหาชน การดำเนินคดีทางปกครอง การยกร่างกฎหมาย การตีความกฎหมายของบุคลากรภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ปัญการทำงานให้กับประชาชน